

РЕФЕРАТ

Рыболтовской Алины Людвиговны

Развитие местечек конца XVIII – первой половины XIX века на территории белорусских земель (на примере Гродненской губернии)

Ключевые слова: местечко, транспорт, торговля, промышленность, сельское хозяйство, сословия, этноконфессиональное развитие, образование, просвещение, театр, музыка, архитектура.

Актуальность: изучение местечек Беларуси в конце XVIII – первой половине XIX века является чрезвычайно актуальным и важным, т.к. в настоящее время одной из приоритетных задач, стоящих перед белорусами, является сохранение и популяризация этнокультурного наследия, важная часть которого связана с изучением и развитием бывших местечек.

Также остается актуальной задача изучения данных поселений на протяжении всего периода вхождения белорусских земель в состав Российской империи, а именно Гродненской губернии, так как ее земли одни из последних в результате третьего раздела Речи Посполитой вошли в состав Российской империи. Включение территории Гродненской губернии в состав Российской империи знаменовало начало нового этапа в развитии населенных пунктов региона, которые отныне включались в общероссийскую хозяйственную систему.

Цель дипломной работы – выявить особенности развития местечек конца XVIII – первой половины XIX века на территории белорусских земель на примере Гродненской губернии.

Объектом дипломной работы являются местечки Гродненской губернии.

Предметом исследования является развитие местечек конца XVIII – первой половины XIX века на белорусских землях.

Методологической основой дипломной работы стали принципы объективности, историзма, системности и ценностного подхода.

Основные положения, выносимые на защиту: Местечки следует рассматривать как отдельный тип поселений, не подобный ни селу, ни городу, который выполняет функции административного, коммуникационного, экономического и культурного центра.

В рассматриваемый период на развитие местечек оказывали влияние изменения в социально-экономической и политической ситуации в крае.

В Беларуси происходили общие для Российской империи процессы, которые вели к распаду феодально-крепостной системы, возникновению новых капиталистических отношений. Об этом свидетельствует: развитие промышленности, увеличение количества мануфактур, появление фабрик.

Развитию экономики Беларуси способствовали пути сообщения – водные, сухопутные, что благоприятно сказывалось на вовлечении края во всероссийский рынок. В вывозе преобладали товары сельского хозяйства, а в ввозе – промышленные изделия. Новые явления ярко прослеживались в развитии сельского хозяйства: все больше продукции шло на рынок, расширились посевы технических культур. В местечках жило разноэтническое население: белорусы, евреи, поляки, русские, татары.

Культурная жизнь местечек в конце XVIII – первой половине XIX в. стала более разнообразной в сравнении с предыдущим периодом. Местечки являлись образовательно-просветительскими центрами, здесь находились учебные заведения, библиотеки и музейные собрания, а также центрами музыкальной и театральной жизни. Местечки не остались в стороне от общеевропейского Просвещения.

Структура и объём дипломной работы. Дипломная работа состоит из введения, 5 глав, заключения, списка использованных источников и литературы, приложения. Общий объём 84 страницы. Из них: список источников и литературы – 5 страниц (68 наименования), реферат на русском, белорусском и английском языках – 3 страницы.

РЭФЕРАТ

Рыбалтоўскай Аліны Людвігаўны

Развіццё мястэчак канца XVIII – першай паловы XIX стагоддзя на тэрыторыі беларускіх зямель (на прыкладзе Гродзенскай губерні)

Ключавыя словы: мястэчка, транспарт, гандаль, прамысловасць, сельская гаспадарка, саслоўя, этнаканфесійнае развіццё, адукацыя, асвета, тэатр, музыка, архітэктура.

Аktуальнасць: вывучэнне мястэчак Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст. з'яўляецца надзвычай актуальным і важным, т. я. у цяперашні час адной з прыярытэтных задач, якія стаяць перад беларусамі, з'яўляецца захаванне і папулярызацыя этнакультурнай спадчыны, важная частка якой звязаная з вывучэннем і развіццём былых мястэчак.

Таксама застаецца актуальнай задача вывучэння дадзеных паселішчаў на працягу ўсяго перыяду ўваходжання беларускіх зямель у склад Расійскай імперыі, а менавіта Гродзенскай губерні, так як яе зямлі адныя з апошніх у выніку трэцяга падзелу Рэчы Паспалітай увайшлі ў склад Расійскай імперыі. Уключэнне тэрыторыі Гродзенскай губерні ў склад Расійскай імперыі азначала пачатак новага этапу ў развіцці населеных пунктаў рэгіёну, якія з гэтага часу ўключаліся ў агульнарасійскую гаспадарчую сістэму.

Мэта дыпломнай працы – выявіць асаблівасці развіцця мястэчак канца XVIII – першай паловы XIX стагоддзя на тэрыторыі беларускіх зямель на прыкладзе Гродзенскай губерні.

Аб'ектам дыпломнай работы з'яўляюцца мястэчкі Гродзенскай губерні.

Прадметам даследавання з'яўляецца развіццё мястэчак канца XVIII – першай паловы XIX стагоддзя на беларускіх землях.

Метадалагічнай асновай дыпломнай працы сталі прынцыпы аб'ектыўнасці, гістарызму, сістэмнасці і каштоўнаснага падыходу.

Асноўныя палажэнні, якія выносяцца на абарону: Мястэчкі варта разглядаць як асобны тып паселішчаў, не падобны ні сялу, ні гораду, які выконвае функцыі адміністрацыйнага, камунікацыйнага, эканамічнага і культурнага цэнтра.

У разглядаемы перыяд на развіццё мястэчак аказалі ўплыў змены ў сацыяльна-эканамічнай і палітычнай сітуацыі ў краі.

У Беларусі адбываліся агульныя для Расійскай імперыі працэсы, якія вялі да распаду феадальна-прыгонніцкай сістэмы, узнікненню новых капіталістычных адносін. Аб гэтым сведчыць: развіццё прамысловасці, павелічэнне колькасці мануфактур, з'яўленне фабрык. Развіццю эканомікі Беларусі спрыялі шляхі зносін – водныя, сухапутныя, што спрыяльна адбівалася на уцягванні краю ва ўсерасійскі рынак. У вывазе пераважалі

тавары сельскай гаспадаркі, а ў ўвозе – прамысловыя вырабы. Новыя з'явы ярка прасочваліся ў развіцці сельскай гаспадаркі: усё больш прадукцыі ішло на рынак, пашырыліся пасевы тэхнічных культур. У мястэчках жыло разнаэтнічнае насельніцтва: беларусы, габрэі, палякі, рускія, татары.

Культурнае жыццё мястэчак у канцы XVIII – першай палове XIX ст. стала больш разнастайным у параўнанні з папярэднім перыядам. Мясці з'яўляліся адукацыйна-асветніцкімі цэнтрамі, тут знаходзіліся навучальныя ўстановы, бібліятэкі і музейныя зборы, а таксама цэнтрамі музычнага і тэатральнага жыцця. Мясці не засталіся ў баку ад агульнаеўрапейскай эпохі Асветніцтва.

Структура і аб'ём дыпломнай працы: Дыпломная праца складаецца з уводзінаў, 5 глаў, заключэння, спісу выкарыстаных крыніц і літаратуры, дадаткаў. Агульны аб'ём 84 старонкі. З іх: спіс крыніц і літаратуры – 5 старонак (68 найменняў), рэферат на рускай, беларускай і англійскай мовах – 3 старонкі.

ABSTRACT

by Rybaltovskaya Alina Ludwigovna

The development place of the late XVIII – first half XIX century on the territory of Belarusian lands (by the example of Grodno province)

Keywords: place, transport, trade, industry, agriculture, class, ethno-confessional development, education, enlightenment, theatre, music, architecture.

Relevance: the study of place of Belarus in the late XVIII – first half XIX art. is an extremely relevant and important because it is currently one of the priority tasks faced by Belarusians, is the preservation and popularization of ethno-cultural heritage, important part associated with the study and development of the former place. Also is the actual task of research these settlements during the whole period of Belarusian territories into the Russian Empire, namely, Grodno province, as its lands were among the last in the third partition of the Polish-Lithuanian Commonwealth became part of the Russian Empire. The inclusion of the territory of the Grodno province in the Russian Empire marked the beginning of a new stage in the development of human settlements in the region, which are now included in the national economic system.

The aim of this research is to reveal the peculiarities of development of the place of the late XVIII – first half XIX century on the territory of Belarusian lands by the example of Grodno province.

The object of the research is the place of Grodno province.

The subject of the research is the development place of the late XVIII – first half XIX century the Belarusian lands.

The methodological basis of the thesis was the principles of objectivity, historicism, systemic and value based approach.

The main ideas: Place should be considered as a separate type of settlement, it is not similar neither to the village nor the city, which serves as the administrative, communications, economic and cultural center.

During the period under review on the development of place was influenced by changes in socio-economic and political situation in the region.

Belarus was common for the Russian Empire, the processes that led to the disintegration of the feudal-serf system, the emergence of new capitalist relations. This is evidenced by: the development of industry, the increase of manufactures, the emergence of factories. The development of the economy of Belarus contributed to the communications – water, land that have a positive impact on involvement in national and international market. The export was dominated by products of agriculture and in import – industrial products. New phenomena bright evident in the development of agriculture: more and more products went on the

market, increased plantings of industrial crops. In the towns lived raznoetnicheskikh population: Belarusians, Jews, Poles, Russians, Tatars.

The cultural life of place at the end of XVIII – first half XIX century has become more diverse in comparison with the previous period. The place were the educational centers, there were educational institutions, libraries and Museum fees, as well as the centers of musical and theatrical life. The place did not stay away from the pan-European Enlightenment.

The structure and scope of the study. The thesis consists of introduction, five chapters, conclusion, list of used sources and literature, applications. The total number of pages — 84. Including the list of sources and literature — 5 pages (68 titles), the abstract in Russian, Belarusian and English languages – 3 pages.